

Latvoilta jokisuulle

Kansanperinteen kerääjinä ja kenttätutkijoina ansioituneiden suomalaisten palkitsemiseksi Suomalaisen Kirjallisuuden Seura perusti vuonna 1982 Samuli Paulaharjun rahaston. Noin joka kolmas vuosi myönnetty tunnustus osoitettiin 7.12.1988 elokuvaohjaaja Marjatta Koivulehdolle, joka vuosina 1985—87 valokuvaten, haastatellen ja filmaten dokumentoi uittotöitä Kemijoen vesistöissä.

Kuva Museovirasto.

Kuva Museovirasto

SKS:n valtuuskunnan varapuheenjohtaja dosentti Olli Alho luovutti kunniakirjan ja 15.000 mk Marjatta Koivulehdolle perustellen päätöstä mm. seuraavasti:

Marjatta Koivulehdon elokuva Latvoilta jokisuulle on kertomus puun matkasta ja irtouitosta Kemijoen vesistöissä ja se on kuvattu Ounasjoen, Kitisen, Luiron ja Kemijoen varsilla. Se on taitavasti tehty dokumentti katoavasta perinteestä ja tekijää voi onnitella jo siitä, että Kemijoen irtouitto on tullut näin tallennetuksi filmille juuri ennenkuin se lakkasi olemasta.

Herkän lyyriset ja vahvan toiminnalliset jaksot vuorottelevat elokuvassa taiteellisesti korkeatasoisella tavalla ja mestarillinen kuvaus tukee joka vaiheessa Koivulehdon varmaa näkemystä. Samalla elokuva säilyttää määrätietoisesti dokumentaariset tarkoituksensa: katsoja saa seurata vaihe vaiheelta ja detalji detaljilta puun matkaa jokisuun koontipaikalle sekä niitä tekniikkoja, joiden puitteissa tätä matkaa joudutaan.

Latvoilta jokisuulle on kokonaisuutena komea kunnianosoitus luonnon ja ihmisen perinteelliselle yhteistyölle, eikä ole ihme, että mukana olleet uittomiehet ovat ottaneet elokuvan vastaan poikkeuksellisen herkin tunnin.

Suomalaisen dokumenttielokuvan vaativassa perinteessä Marjatta Koivulehdon työ edustaa huipputasoa ja jatkaa oivallisella tavalla erityisesti sitä kansatieteellisen elokuvan traditiota, joka yhdistetään Eino Mäkisen, Sakari Pälsin, Kustaa Viikunan ja Esko Aaltosen nimiin. Olisi erinomaista, jos Koivulehdon onnistuminen vaativan aiheen toteuttamisessa rohkaisisi sekä elokuvan tekijöitä että elokuvia rahoittavia tahoja uusiin yrityksiin erityisesti kansatieteellisistä aiheista.

Uittomiehiä. Valok. Sakari Pälsi 1923. Museovirasto.

Uittoa varten "suomustettu" puro. Valok. Sakari Pälsi v. 1923. Museovirasto.